

QUAN LA REALITAT DIU PROU
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 23 d'octubre de 2012)

Des que la crisi econòmica es va manifestar amb tota la seva crueta ha existit una gran discrepància en els països desenvolupats sobre el paper de la política pressupostària. D'una banda, i amb el lideratge dels EUA, s'ha postulat activisme pressupostari, que mitjançant una política expansiva compensés la debilitat del sector privat per impulsar la recuperació econòmica. Per altra, i amb el lideratge d'Alemanya, s'ha postulat una activitat pressupostària més estrictament anti-cíclica, emfatitzant més la necessitat de profundes reformes estructurals que augmentessin la productivitat i per tant el potencial de creixement a llarg termini.

No hi ha dubte que la política pressupostària als EUA ha estat expansiva, en el que no resisteix comparació amb les polítiques a la zona Euro. N'hi ha prou per il·lustrar que el dèficit públic als EUA en els últims anys s'ha situat a l'entorn del 10% del PIB cada any, i acabarà per sobre del 7% el 2012. El deute públic, que estava en el 75% del PIB el 2008, va arribar al 100% a principis del 2012, i ha continuat creixent aquest any. Molta més expansió que a la zona Euro, on els dèficits anuals han estat la meitat, i el mateix ha passat amb l'augment del deute. Les diferències són encara més estridents si comparem EUA amb Alemanya. Cert que, com sovint s'ha emfatitzat, l'economia dels EUA ha tingut millors resultats, amb taxes de creixement del PIB a la regió de 2 a 2,5% del PIB en els últims anys. És a dir, poc més de 0,5 punts percentuals més que la zona Euro. És satisfactori aquest diferencial de creixement al cost d'un dèficit públic entre 4 i 5 punts del PIB superior cada any, i per tant un augment molt més gran del deute públic, ja gairebé 20 punts per sobre de la zona Euro? A mi no m'ho sembla.

Però, en tot cas, la política pressupostària expansiva està de retirada. Si un segueix els debats entre Obama i Romney s'observa que el candidat a la reelecció proposa consolidació fiscal mitjançant una combinació d'augment d'impostos i reducció de la despesa, mentre que el candidat republicà proposa consolidació fiscal mitjançant sol reducció de la despesa. Però no hi ha discussió sobre la necessitat de consolidació fiscal, i les diferències són més aviat marginals sobre la intensitat de l'ajust. Fins i tot en un país tan poderós com els EUA, el que no pot ser és impossible. De fet, l'Oficina Pressupostària del Congrés (una institució de les que aquí no tenim i ens anirien molt bé) preveu que la reducció del dèficit al 4% del PIB el 2013 probablement portarà a l'economia dels EUA a una lleugera recessió, amb una caiguda del PIB del 0,5%.

En vista d'aquest panorama, fariem bé d'anar pensant en un parell de coses, si més no. Primer, en la fi de l'exemple dels EUA com a argument a favor de polítiques expansives. Segon, i més preocupant, en l'efecte global de la contracció econòmica als EUA com a conseqüència de la consolidació fiscal. Només faltava això per a 2013. Anirem retornant-hi.